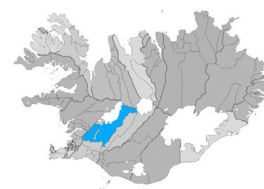

2015

Umhverfisping Bláskógabyggðar

Niðurstöður vinnustofu og könnunar

Unnið af:

BJÖRNEY UMHVERFISRÁÐGJÖF

30. maí 2015

–

Björney umhverfisráðgjöf
Hrísholti 7
840 Laugarvatn

www.bjorney.is
elisabet@bjorney.is

–

Ljósmynd á forsiðu:
Óðinn Þór Kjartansson

Efnisyfirlit

ALMENNAR UPPLÝSINGAR	4
AÐFERÐAFRÆÐI	6
VINNUSTOFA	6
KÖNNUN	7
GÖGN	8
VINNUSTOFA	8
KÖNNUN	8
NIÐURSTÖÐUR KÖNNUNAR	16
NIÐURSTÖÐUR KÖNNUNAR EFTIR FLOKKUM	20
VIÐAUKI	28

Almennar upplýsingar

Föstudaginn 20. mars 2015 var haldið í fyrsta sinn Umhverfisþing Bláskógabyggðar þar sem skemmtilegir fyrirlesarar fræddu þátttakendur um umhverfismál. Seinnipart dags var haldin vinnustofa með þeim sem mættu.

Fyrirlesararnir voru:

- Kristófer Tómasson
sveitarstjóri í Skeið-og Gnúpverjahreppi
– Lífrænt sorp í moltugerð eða jarðgerð
- Herdís Friðriksdóttir
verkefnisstjóri á Sólheimum
– Nýtt endurvinnslukerfi á Sólheimum
- Dóra Svavarsdóttir
matreiðslumeistari á Culina
– Matarsóun

Markmið vinnustofunnar var að safna saman hugmyndum frá íbúum til að aðstoða við stefnumótun fyrir umhverfismál í Bláskógabyggð.

Þrjátíu manns mættu á vinnustofuna og fengust 157 hugmyndir úr henni. Haldin var lítil vinnustofa fyrir unglíngana í Reykholti og á Laugarvatni og fengust fjölmargar hugmyndir þaðan líka.

Í kjölfarið á vinnustofunni var könnun sett í loft þar sem íbúum gafst færi á að flokka þær hugmyndir sem komu fram á þinginu eftir mikilvægi. Þar sem margar hugmyndir líktust hvor annari voru þær sameinaðar svo könnunin samanstóð af 112 hugmyndum. Sú könnun var í loftinu frá 22. apríl – 29. apríl og voru 49 sem tóku þátt og luku henni.

Hér á eftir fer fram lýsing á aðferðarfræðinni sem notuð var við vinnustofuna og könnunina, sem og við úrvinnslu gagna. Einnig fer fram lýsing á gögnum og síðast verða niðurstöður könnunarinnar birtar.

VINNUSTOFA

30

þátttakendur

157

hugmyndir

KÖNNUN

49

þátttakendur

112

hugmyndir

Aðferðafræði

Ákveðið var að halda stutta vinnustofu á Umhverfisþinginu eftir fyrirlestrana til að fá hugmyndir frá þeim íbúum sem mættu.

VINNUSTOFA

Stuðst var við bókina „Participatory Workshops – a sourcebook of 21 sets of ideas & activities“ eftir Robert Chambers.

Aðferðin sem notuð var heitir Card writing and sorting. Aðferðin felur í sér að þátttakendur skrifi hugmyndir sínar á kort og flokki þær sjálfir í þá flokka sem þeim finnst henta. Hér fá allir þátttakendur færi á að koma sínum hugmyndum á framfæri.

Hópnum var skipt niður í 4 – 5 manna hópa þar sem í upphafi fór fram hugarflugsfundur innan hvers hóps. Ákveðið var að hafa að hámarki 5 manns í hóp til að auka líkurnar á að allir gátu verið virkir í hugarfluginu. 3 – 4 manna hópar eru tilvaldir til að tryggja þetta.

Eftir að hugarfluginu lauk áttu allir þátttakendur að skrifa á kortin þau málefni sem þeim fannst mikilvægust í tengslum við umhverfismál í sveitarfélaginu. Ákveðið var að takmarka kortin sem þátttakendur fengu við 5. Ef þátttakendur fá svona takmarkaða möguleika er líklegri að þau málefni sem þeim finnst mikilvægust komi fram. Þegar hugmynd var komin á kort fór þátttakandi með hana í hrúgu á gólfinu þar sem allir hjálpuðust við með að búa til flokkaheiti og raða hugmyndunum á viðeigandi stað. Ákveðið var að láta þetta vera á gólfinu þar sem það dregur úr formlegheitum og fólk verður frjálstari við að tjá sig. Auk þess er það skemmtilegt. Á hvaða tímamarki sem var gat hver sem er sest niður og byrjað að flokka. Allir höfðu frelsi til að endurraða eftir sínum skoðunum og á endanum var í sameiningu búið að raða öllum kortunum í viðeigandi flokka.

Þegar flokkunin var búin fékk fólk sér kaffi og spjallaði og á meðan voru plakötin með kortunum hengd upp þannig að fólk gat virt fyrir sér þær hugmyndir sem fengust. Ákveðið var að leyfa fólki að velja þær hugmyndir sem því þótti áhugaverðastar og voru notaðir til þess litlir gulir miðar sem töldust sem eitt atkvæði hvort. Hver einstaklingur fékk 3 svona miða og gat ákveðið sjálfur hvernig hann dreifði þeim.

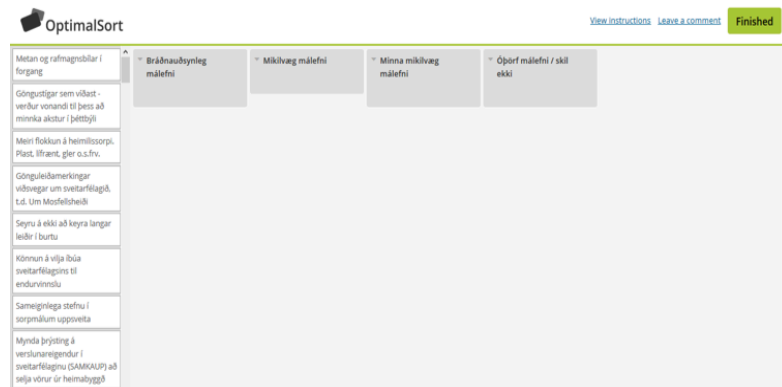
Í lokin var haldin umræða um hvernig upplifunin hefði verið og hvað betur hefði mátt fara.

KÖNNUN

Við gerð könnunarinnar var notast við hugbúnaðinn OptimalSort frá fyrirtækinu Optimal Workshop.

Þessi hugbúnaður gerir fólki kleyft að raða mörgum hugmyndum í flokka eftir mikilvægi. Ákveðið var að velja þessa leið fram yfir hefðbundna spurningakönnun vegna fjölda hugmynda sem fengust. Með þessu móti hefur fólk alltaf yfirsýn yfir hugmyndirnar og hvernig þær hafa verið flokkaðar, en með spurningakönnun þá er svarað einni spurningu fyrir sig og fólk missir fljótt yfirsýn yfir þær hugmyndir sem komnar eru og hvernig þær hafa verið flokkaðar.

Á myndinni hér fyrir neðan sést hvernig könnunin var sett upp í OptimalSort. Þá voru hugmyndirnar allar listaðar til vinstri og fólk beðið um að draga hverja hugmynd fyrir sig í þann flokk sem þeim fannst passa best við. Hægt var að skipta um skoðun og draga hugmynd í annan flokk ef vilji var fyrir því.

Hér voru í boði fjórir mismunandi flokkar: Bráðnauðsynleg málefni, Mikilvæg málefni, Minna mikilvæg málefni og Óþörf málefni/skil ekki. Eftir að könnuninni lauk höfðu 49 klárað hana.

Til að reikna heildarniðurstöðu hvernar hugmyndar fyrir sig fékk hver flokkur mismunandi margföldunarstuðul til að aðgreina þá og gefa þeim mismunandi vægi. Margföldunarstuðul hvers þáttar var eftirfarandi:

- Bráðnauðsynleg málefni = 3
- Mikilvæg málefni = 2
- Minna mikilvæg málefni = 1
- Óþörf málefni/skil ekki = 0

Eftir að búið var að leggja saman heildarniðurstöður hvernar hugmyndar fyrir sig var þeim öllum raðað eftir vægi og hlutfall af mögulegu hámarksskori fundið. Mögulegt hámarksskor var ef að allir þátttakendur hefðu sett sömu hugmynd í Bráðnauðsynleg málefni og því var sú tala reiknuð sem $49 \cdot 3 = 147$. Þetta þýðir að ef hugmynd fær t.d. 90% skor þá hefur hún haft samtöluna 133 úr öllum flokkum.

Gögn

VINNUSTOFA

Úr vinnustofunni sem haldin var á Umhverfisþinginu fékk fólk tækifæri til að skila inn hugmyndum og búa til eigið flokkaheiti og raða hugmyndum sínum sem og annarra á viðeigandi stað. Hér verður farið yfir alla flokkana sem voru búnir til sem og hugmyndirnar sem komu undir hverjum flokki. Það fengust 157 hugmyndir og 11 flokkaheiti.

Einnig voru haldin umhverfisþing í grunnskólunum í Reykholti og á Laugarvatni. Fengust 69 hugmyndir frá Reykholti og 24 hugmyndir frá Laugarvatni.

Hér til hliðar eru sýnd gögnin sem fengust úr vinnustofunni og í viðauka má sjá nokkrar myndir af gögnunum.

KÖNNUN

Hugmyndirnar sem fengust úr vinnustofunni voru sumar eins eða mjög líkar og voru því nokkrar dregnar saman fyrir könnunina til að forðast það að fólk finni mikið fyrir endurtekningu. Samtals voru 112 hugmyndir í könnuninni.

73 einstaklingar tóku þátt og 49 (67%) sem tóku þátt flokkuðu allar hugmyndirnar.

Að meðaltali tók þessi könnun 15,38 mín.

VINNUSTOFA UMHVERFISÞINGS

Fordæmisgefandi

- Sveitarfélagið sýni fordæmi í umhverfismálum
- Allar stofnanir í sveitarfélaginu sýni fordæmi í umhverfismálum
- Sveitarfélagið sýni fordæmi í allri endurvinnslu
- Mynda þrýsting á verslunareigendur í sveitarfélaginu (SAMKAUP) að selja vörur úr heimabyggð
- Moltumars – Moltumaí
- Mælanleg markmið
- Fækkun kolefnisspora - Opinber þjónusta

Sorp *Hlutverk Sveitarstjórnar*

- Bláskógafréttir sýna í mynd (myndir) hve mikið rusl er fargað á mánuði
- Setja mælanleg markmið (%) í meðferð sorps
- Könnun á vilja íbúa sveitarfélagsins til endurvinnslu
- Gera flokkun rusl rekjanlega - að fólk sjái hvað verður um ruslið
- Betri upplýsingaflæði um magn og kostnað úrgangsmála frá sveitarfélaginu flokkað eftir atvinnugrein
- Markmið. Lækka kostnað sveitarfélagsins í sorpmálum um 80 %
- Sameiginlega stefnu í sorpmálum uppsveita
- Fólk sjái peningalegan ávinning af betri hegðun í sorpmálum

Sorp *Þjónusta*

- Flöskumóttaka allan sólarhringinn
- Fleiri ruslafötur á gönguleiðum á Laugarvatni
- Ruslamál. Starfsmenn á plani betur upplýstir
- Að starfsmaður á gámasvæðum sé vel upplýstur og geti leiðbeint fólki
- Betri leiðbeiningar á sorpstöðum. Starfsmenn á að vita svar á það mesta
- Aðstoða íbúa við að farga sínum lífræna úrgangi heima

Sorp *Fræðsla*

- Fræðsla og jákvætt umtal um sorpmál (t.d. hvaða lausnir eru í boði, gámar heim o.þ.h)
- Kennsla á betri ruslflokkun
- Góðar upplýsingar til sumarhúsaeygenda hvar hægt er að losna við sorp
- Ef sorphirða fer úr skorðum vegna ófærðar þarf betri upplýsingar um hvenær bílinn verður á ferðinni t.d. Ef þarf að draga tunnur veg fyrir bílum
- Ruslaflokkun. Meiri fræðslu einstaklingsmiðaða
- Ruslaflokkun. Skýrari upplýsingar um plastflokkun

Sorp *Heimaurðun – moltugerð*

- Lífrænn úrgangur. Vantar lausnir svipaðar og í Skeið og Gnúp
- Keyra ekki rusl úr sveitinni sem hægt er að nota eða urða hér
- Ruslamál. Keyra sem minnst af svæðinu
- Lífrænan úrgang á ekki að keyra í burtu
- Heimaurðun - styrkur frá sveitarfélaginu
- Aukin moltugerð, helst á hvert heimili
- Flokka lífrænt sorp sem er nú keyrt í burtu, og jarðgera heima
- Minnka magn sorps sem flutt er frá hverju heimili um 80 %
- Nota betur trjáúrgang
- Vinna meira með lífrænan úrgang
- Blanda lífrænum úrgangi við seyru og nota til landgræðslu
- Nota lífrænan úrgang, trjá + garðafanga og pappír til moltugerðar

Sorp *Endurvinnsla*

- Auka endurvinnslu og sporna við matarsóun í öllum stofnunum sveitarfélagsins
- Lausnir á endurvinnslu á plasti
- Mun meiri möguleika á viðtöku flokkaðs sorps frá heimilum
- Flokka rusl í skólaeldhúsum
- Rusl? Ég flokka og ég veit að sú flokkun skilar til enda þeim árangri
- Endurvinnsla á lífrænum úrgangi
- Sorpuflokkun inn á heimilin
- Hvert heimili flokki sorp 90 - 100 %
- Auka flokkun
- Meiri flokkun á heimilissorpi. Plast, lífrænt, gler o.s.frv.
- Rusl á að flokka meira
- Minnka langflutninga á sorpi
- Sem mest endurvinnsla innan sveitarfélagsins. Keyra sem minnst í burtu
- Flokkun
- Aukin - Endurvinnsla – Endurnýting
- 7 flokka sorptunnur
- Plasttunna heim

Sorp *Rúlluplast*

- Rúlluplast á stærri býli sem óska eftir sér gámi undir plastið til að minnka fok
- Rúlluplast - Net. Finna betri leiðir við frágang heimafyrir - kaup/leiga gám sem er heima á bæjum. Gámabílar sækja (óháð hvort bóndi er heima eða ekki)
- Rúlluplast: Gámar á bæi, stæðuplast, er ekki hirt
- Lögaðilar sem og allir aðrir borgi meira fyrir óendurnýtanlegt sorp

Sorp *Plastpokar*

- Plastpokalaus Bláskógabyggð
- Fjölnota innkaupapoka
- Fjölnotapoki merktur Bláskógabyggð inn á öll heimili
- Minnka umbúðir almennt. Geta keypt vörur í lausu
- Hver plastpoki í Bláskógabyggð notaður x3

Þjónusta

- Snjómokstur af tröppum og stígum í kringum skólann, leikskólann og sundlauginni í Reykholti
- Að fólki sé hjálpað að hreinsa til hjá sér ef í óefni sé komið

Fullvinnsla á hráefni

- Sjálfbærni - leiðandi starf
- Fullvinna hráefni í heimabyggð
- Auka verðmæti ullar
- Meira beint frá býli-markaði reglulega
- Efla vakningu á afurðum í okkar nánasta umhverfi sem nýta má betur
- Hvetja til verslunar í heimabyggð (beint frá býli)
- Auka heimsölu landbúnaðarafurða
- Auka möguleika á aðgengi neytenda að mjólk og kjötvöru í heimabyggð
- Nýta það sem náttúran gefur okkur. Vannýt auðlind oft á tíðum
- Nýting á villtum matvælum
- Standa vörð um þekkingu sem er að hverfa með eldri kynslóðunum
- Seyru á ekki að keyra langar leiðir í burtu
- Leita leiða til að nýta seyru
- Nýta seyru til áburðar
- Nýta seyru sem áburð t.d. með metanvinnslu

Orka

- Metan og rafmagnsbílar í forgang
- Metangas unnið úr öllum lífrænum úrgangi
- Metanframleiðsla úr lífræna úrganginum
- Nýting á vatni sé meira í hringrás, fræðsla um nýtingu vatns
- Nýting orku, vatn, rafmagn
- Hagavatnsvirkjun
- Vindmyllur

Skipulag

- Skýr stefna með raunhæfum markmiðum

Skipulag *Göngustígar - Hjólreiðar – Reiðleiðir*

- Göngustígar sem víðast - verður vonandi til þess að minnka akstur í þéttbýli
- Bæta aðstæður gangandi og hjólandi
- Betri göngustíg niðri við (meðfram) Laugarvatn
- Göngu og hjólastíg með þjóðveginum gegnum Reykholt frá Reykjavöllum að Fellslandi
- Virkja grænar samgöngur innan svæðis: Gönguleiðir, hjólaleiðir, innan sveita strætó
- Göngustígar á Laugarvatni - bæta þá!
- Hjólastíga á sem flestum stöðum

Skipulag *Útivist*

- Skíðalyfta í Reykholti
- Kláf upp á Laugarvatnsfjall

Skipulag *Umhverfi – ferðamenn*

- Notalegri umhverfi í þéttbýlum
- Skipulagsmál: náttúruvernd, ferðamannastaðir, samgöngur - grænar leiðir
- Skipulag ferðamannastaða
- Fleiri og betri útskot frá aðalvegi vegna aukins fjölda túrista allt árið og öllum tímum

Fræðsla

- Börnin í skólunum eiga að fá meiri fræðslu um umhverfismál
- Virkja alla skóla á svæðinu í umhverfisvernd
- Lagfæra lóðir við skóla. Efla útikennslu í grunnskólum. Útbúa stærra útikennsluvæði fyrir skóla
- Fræðsla, skólar, íbúar, ferðamenn
- Fræðsla um flokkun mikilvæg
- Læra að nýta afurðir skóga og heiða
- Virkja yngstu íbúa sveitarinnar. Skólar. Þau taka við
- Meiri fræðslu í skólum um umhverfismál
- Auka vitund almennings um að eyða framandi jurtum (njóli, kerfill o.fl.)
- Hvetja + fræða íbúa til aukinnar umhverfisvitundar
- Segja fólki hvað verður um sorpið sem það flokkar
- Vistfræði
- Móðir land
- Verulega aukin fræðsla til almennings í sveitarfélaginu um verðmæti sorps
- Skilningur
- Auka fræðslu um flokkunarleiðir

Vottanir

- Sjálfbært sveitarfélag fyrst á Suðurlandi
- Græna fána á allar skólastofnanir
- Græn innkaup opinbera stofnanna
- Grænfána skólar í Bláskógabyggð
- Gera grunn- og leikskóla að Grænfána skólum

Ferðapjónusta

- Sjálfbær stefna í túristamálum
- Ferðapjónustan verði umhverfisvænni
- Bæta aðstæður á ferðamannastöðum með sorplát
- Umhverfisleg ásýnd – Birkiskógar
- Aukið aðgengi að náttúru
- Gestir sveitarfélagsins -innlendir/útlendir beri virðingu fyrir eignum/landrými íbúanna
- Ágangur ferðamanna!
- Aðhald um ferðamenn, fara oft út á hlað ef ekki er privat skilti og jafnvel þó svo sé

Merkingar

- Merking reiðleiða - hvar má fara og seta upp aðhöld fyrir hross á leiðinni. Betri merkingar gagnvart lausagöngu hunda á heiðunum
- Merking reiðleiða og merkra staða
- Gönguleiðamerkingar víðsvegar um sveitarfélagið, t.d. Um Mosfellsheiði
- Söguskilti á að setja upp á Laugarvatni og víðar - sagan er alls staðar
- Söguskilti á setja upp sem víðast, sérstaklega að Laugarvatni
- Vinna í gerð á göngustígum, setja upp skilti sem sýna þá. Jafnvel setja "tæki" upp svo hægt sé að nýta í þjálfun
- Söguspjöld
- Sögu-/upplýsingaskilti þ.e. utan þjóðgarðs í Þingvallasveit. T.d. Um veiði, búskap, sögu, gönguleiðir, reiðleiðir

Fjárhagslegir hvatar

- Gera fjárhagslegan ávinning með flokkun sýnilegri - samhliða umhverfisvænum ávinningi
- Fræðsla, hvati, flokkun = umbun
- Efna til vöruhönnunarsamkeppni á praktískum flokkunarílátum til heimilis
- Umbun og hvati til fyrirtækja
- Hvetja íbúa til betri umgengni. Býli og garðar snyrtilegri - gámar fríir 1x ári fyrir íbúa

Ýmis átaksverkefni

- Njóli - Kerfill - Hvert skal leita til að fá fagfólk til að eitra/eyða illgresi?
- Eyða njóla
- Taka skurk í eyðingu á kerfli í sveitarfélaginu. Tíminn til að ná tókum á útbreiðslu er að renna út
- Kerfli - Skógarkerfli á að útrýma í Bláskógabyggð
- Markaður
- Árleg Umhverfisráðstefna
- Skógrækt á að vera í forgangi í Bláskógabyggð
- Koma frárennismálum í lag, setja upp sýurlagnir

VINNUSTOFA GRUNNSKÓLANS

Skólarnir tóku líka þátt í vinnustofum og fengust eftirfarandi hugmyndir frá þeim.

Reykholt

5. bekkur

- Nýta pappír með því að nota báðar hliðar
- Nýta pappír, sem sagt nota hina hliðina
- Hafa gámasvæðið oftar opið
- 1. Flokka rusl 2. Kaupa ipod handa öllum í skólanum til að spara pappír
- Flokka rusl betur. Að ekki henda rusli út ef það er ekki lífrænt, hvert heimili myndi fá taupoka (margnota poka)
- 1. Gefið fuglum og dýrum 2. Minnka pappírsrusl og snúa blaðinu við eða stroka út 3. Finna frekar ruslatunnu en að henta á jörðina
- Nýta mat því að margir eru búin að vinna fyrir hann
- 1. Nota báða hliðarnar á blaðinu 2. Kaupa ipad handa öllum skólanum til að spara pappír
- Nota taupoka í staðinn fyrir plastpoka, þá sparið þið pening
- 1 Koma gangandi í skólann. 2 Hætta að henda ólífrænu rusli út um gluggann. 3 Hvert heimili fengi taupoka til að bæði spara pening og til að náttúran fái að lifa
- Má ekki henda rusli á jörðina
- Að flokka rusl. Grafa holu í hvern garð til að setja lífrænt rusl í holuna og orma þá breytist það í mold
- Hreinsa ruslið af jörðinni
- Labba eða hjóla í skólann í staðinn fyrir að láta keyra sig til að menga ekki umhverfið
- Hafa gámostöðina lengur opin
- Minnka notkun á pappír
- Að nýta matinn. Að hafa einn sjónvarpslausan dag og týna rusl í staðinn
- Hafa notuð blöð í skúffu í hverri skólastofu, nota handklæði við að þurrka sér
- Safna peningi fyrir Bláskógabyggð

6.-7. Bekkur

- Búa til listaverk úr rusli
- Láta fyrirtæki minnka umbúðir um leikföng og fleira
- Gera stóra holu og láta lífræna ruslið í holu
- Minnka umbúðir
- Gera skólagarð
- Fjölnota tusku til að skeina sér í staðin fyrir klósettpappír
- Gróðurhús
- Kúka í glerkrukka og henda í holu í garðinum svo það verði ekki kúkur í sjónum
- Flokka allt rusl og hafa moltukassa
- Endurnýja hluti meira
- Gera brettagarð fyrir bretti og hjól Lífrænt
- Plastkörfur í skólann fyrir ávaxtarusl => Lífrænn gámur
- Hætta að henda Rusli
- Flokkum meira rusl. Setja gjafir í poka

8. bekkur

Skólinn

- Gróðurhús, setja upp flokkunarkerfi í skólanum
- Gróðurhús, setja upp flokkunarkerfi í skólanum
- Setja upp flokkunarkerfi í skólanum
- Setja upp flokkunarkerfi í skólanum fyrir lífrænt og pappír
- Pappírstunnur, setja upp flokkunarkerfi
- Setja upp flokkunarkerfi

Heimilin

- Moltutunna, sms, hænsnakofi, safna flöskum og dósum
- Svín, flokka rusl, kremja rusl
- Moltutunna á hvert heimili, setja málm sér, kremja ruslið, hænsnakofi
- Moltutunna, hænsnakofi, svín
- Moltutunna á hvert heimili. Kremja ruslið
- Hænsnakofi, moltutunna, svín

9. bekkur

- Hafa sér tunnu fyrri lífrænan úrgang
- Moltutunnur
- Henda lífrænu rusli í spes tunnur til að láta brotna niður í garði og verða að mold
- Ekki hella mjólkinni frá morgunkorninu
- Skólagróðurhús til að kenna sjálfbærni
- Flokka rusl betur
- Fá Ruslatunnu fyrir lífrænt heimilissorp
- Fara betur með allan mat
- Banna plastpoka í sveitarfélaginu
- Flokka betur sorp
- Láta hníf og tól fylgja með ávaxtabakkanum svo hægt sé að skera steinana burt og borða því meira
- Minnka pappírshotkun
- Skólagróðurhús
- Hætta að nota svona mikið af umbúðum
- Ruslatunnur fyrir plast
- Banna plastflöskur. Minnka allar umbúðir
- Banna plastpoka í sveitarfélaginu
- Hafa hænur til að borða afganga úr mötuneytinu

10. bekkur

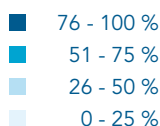
- Gera gagnlega hluti úr hlutum sem við erum hætt að nota t.d. Plastflöskur
- Minnkum afganga úr mötuneyti. Skömmtum sjálf
- Hænur á skólalóðina. Gefa afgangana, éta eggin
- Pönnukökudiskur / Brauðdiskur
- Rækta grænmeti, kartöflur, gulrætur, kál
- Matarleifar í garð- moltugerð úr mötuneyti
- Gera neytendur ábyrga fyrir því hvernig þeir flytja vöruna heim

Laugarvatn

- Umhverfið er okkar heimili
- Flokka rusl
- Eins og staðan er í dag þarf að koma fleiri ferðir að sækja rusl því nánast ekkert er flokkað
- Endurvinnna allt sem er hægt að endurvinnna
- Ekki venja sig á það að henda rusli út í náttúruna
- Flokka allt rusl
- Koma með fleiri ruslatunnur á heimilin til að flokka ennþá meira
- Henda matarleifunum út í kassa í garðinum. Þá fær maður moltu
- Ekki hafa ljósin kveikt ef það er bjart úti. Dragið bara frá, hleypið sólinni inn
- Hætta að hrækja út úr sér tyggjó í náttúruperlur Íslands
- Nota rafmagnsbíl
- Ruslasvæðið mætti vera meira opið
- Verndið heiminn
- Nota minna rafmagn, slökkva ljósin meir
- Slökktu á rafmagninu þegar þú þarft ekki að nota það. Spara rafmagn
- Föndra úr gömlu drasli í stað þess að henda
- Nota fría rafmagnið og nota rafknúnar lestar. Þá þarf ekki að rukka hálfan handlegg fyrir ferð fram og tilbaka
- Fjárfesta í að gera hlutina stærrri og meiri. Gera meira gott og borga þá frekar nokkrar krónur í viðbót
- Fara saman út að týna rusl í þínu umhverfi
- Hreyfið ykkur meira en að borga fyrir bensín og olíu
- Nýta hluti sem eru nýtanlegir og hendið síður
- Ekki henda neinu þegar maður veit að það er hægt að nota það
- Fara vel með jörðina, hún er okkar heimili
- Notaðu hjól frekar en bíl
- Ekki nota gler sem kerlingar til að kasta í vatnið

Niðurstöður könnunar

Hér til hliðar er listi með niðurstöðum úr könnuninni. Hugmyndunum er raðað eftir hlutfalli af mögulegu hámarks stigaskori, hugmyndin sem fékk hæsta hlutfallið er efst. Súlnar í súluritinu er merktar í mismunandi lit til að þrepaskipta þeim eftir vinsældum. Útskýring á litanotkun má sjá hér að neðan:

Til hliðar við hlutfallið má sjá hvernig flokkun þátttakenda á mikilvægi hugmynda dreifðist.

Sumar hugmyndir fengu sama stigaskor og fá þær þessvegna sama sætisnúmer.

Sjá framhald af listanum á næstu opnu.

1	Sveitarfélagið og stofnanir innan þess sýni fordæmi í umhverfismálum, t.d. endurvinnslu
2	Flokka rusl í skólaeldhúsum
3	Meiri flokkun á heimilissorpi. Plast, lífrænt, gler o.s.frv.
4	Flokka lífrænt sorp sem er nú keyrt í burtu, og jarðgera heima
5	Auka endurvinnslu og sporna við matarsóun í öllum stofnunum sveitarfélagsins
5	Börnin í skólunum eiga að fá meiri fræðslu um umhverfismál
7	Góðar upplýsingar til sumarhúsaeygenda hvar hægt er að losna við sorp
7	Sameiginlega stefnu í sorpmálum uppsveita
9	Endurvinnsla á lífrænum úrgangi
9	Að starfsmaður á gámasvæðum sé vel upplýstur og geti leiðbeint fólki
11	Fræðsla og jákvætt umtal um sorpmál (t.d. hvaða lausnir eru í boði, gámar heim o.þ.h)
11	Virkja alla skóla á svæðinu í umhverfisvernd
13	Minnka langflutninga á sorpi
13	Virkja yngstu íbúa sveitarinnar. Skólar. Þau taka við
15	Sem mest endurvinnsla innan sveitarfélagsins. Keyra sem minnst í burtu
15	Græn innkaup opinbera stofnanna
15	Hvetja + fræða íbúa til aukinnar umhverfisvitundar
18	Hvert heimili flokki sorp 90 - 100 %
19	Hvetja íbúa til betri umgengni. Býli og garðar snyrtilegri - gámar fríir 1x ári fyrir íbúa
20	Hvetja til verslunar í heimabyggð (beint frá býli)
20	Göngustígar sem víðast - verður vonandi til þess að minnka akstur í þéttbýli
20	Ílát undir lífrænan úrgang með sorpílátunum
23	Lausnir á endurvinnslu á plasti
23	Verulega aukin fræðsla til almennings í sveitarfélaginu um verðmæti sorps
25	Ferðabjónustan verði umhverfisvænni
26	Minnka magn sorps sem flutt er frá hverju heimili um 80 %
26	Standa vörð um þekkingu sem er að hverfa með eldri kynslóðunum
28	Minnka umbúðir almennt. Geta keypt vörur í lausu
29	Markmið. Lækka kostnað sveitarfélagsins í sorpmálum um 80 %
29	Lífrænn úrgangur. Vantar lausnir svipaðar og í Skeið og Gnúp
29	Fullvinna hráefni í heimabyggð
29	Bæta aðstæður á ferðamannastöðum með sorpílát
29	Nota lífrænan úrgang, trjá + garðafanga og pappír til moltugerðar
34	Gera fjárhagslegan ávinning með flokkun sýnilegri - samhliða umhverfisvænum ávinningi
34	Ruslaflokkun. Meiri fræðslu einstaklingsmiðaða
36	Skipulag ferðamannastaða
36	Lagfæra lóðir við skóla. Efla útikennslu í grunnskólum. Útbúa stærra útikennslusvæði fyrir skóla
36	Koma frárennismálum í lag, setja upp syturlagnir
39	Plasttunna heim
40	Fjölnota innkaupapoka
41	Gestir sveitarfélagsins -innlendir/útlendir beri virðingu fyrir eignum/landrými íbúanna
42	Mynda þrýsting á verslunareigendur í sveitarfélaginu (SAMKAUP) að selja vörur úr heimabyggð
42	Virkja grænar samgöngur innan svæðis: Gönguleiðir, hjólaleiðir, innan sveita strætó
42	Fólk sjái peningalegan ávinning af betri hegðun í sorpmálum
45	Meira beint frá býli-markaði reglulega
45	Aukin moltugerð, helst á hvert heimili
45	Leita leiða til að nýta seyru, t.d. til áburðar, metanvinnslu
48	Fræðsla, skólar, íbúar, ferðamenn
48	Göngustígar á Laugarvatni - bæta þá! T.d. meðfram vatninu, gera heilsustíg
50	Nýta það sem náttúran gefur okkur. Vannýt auðlind oft á tíðum
51	Hjólástiga á sem flestum stöðum
51	Efla vakningu á afurðum í okkar nánasta umhverfi sem nýta má betur
53	Fleiri og betri útskot frá aðalvegi vegna aukins fjölda túrista allt árið og öllum tímum
53	Bæta aðstæður gangandi og hjólandi, hita upp gangstígana
53	Plastpokalaus Bláskógabyggð
53	Nota betur trjáúrgang
57	Skipulagsmál: náttúruvernd, ferðamannastaðir, samgöngur - grænar leiðir
57	Sjálfbært sveitarfélag fyrst á Suðurlandi
57	Fleiri ruslafötur á gönguleiðum á Laugarvatni
57	Rúlluplast á stærri býli sem óska eftir sér gámi undir plastið til að minnka fok

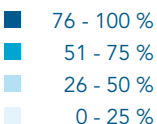

DREIFING HUGMYNDA Í FLOKKA EFTIR MIKILVÆGI

	HLUTFALL AF MÖGULEGU HÁMARKSSKORI	BRÁÐNAUÐSYNLEG MÁLEFNI	MIKILVÆG MÁLEFNI	MINNA MIKILVÆG MÁLEFNI	ÓÞÖRF MÁLEFNI / SKIL EKKI
	90 %	35	14	0	0
	87 %	34	13	0	2
	85 %	30	16	3	0
	83 %	27	19	3	0
	82 %	27	19	2	1
	82 %	25	22	2	0
	81 %	27	17	4	1
	81 %	26	18	5	0
	80 %	25	19	4	1
	80 %	25	19	4	1
	78 %	21	25	2	1
	78 %	19	28	2	0
	78 %	22	22	4	1
	78 %	21	24	3	1
	77 %	23	19	6	1
	77 %	21	23	4	1
	77 %	21	22	6	0
	76 %	21	22	5	1
	76 %	21	22	4	2
	74 %	21	19	8	1
	74 %	20	21	7	1
	74 %	20	22	5	2
	73 %	19	23	5	2
	73 %	16	27	6	0
	73 %	16	27	5	1
	72 %	18	24	4	3
	72 %	18	22	8	1
	71 %	19	19	9	2
	70 %	22	15	7	5
	70 %	20	18	7	4
	70 %	18	20	9	2
	70 %	18	21	7	3
	70 %	15	26	6	2
	69 %	17	21	9	2
	69 %	16	24	6	3
	69 %	19	19	6	5
	69 %	18	19	9	3
	69 %	17	24	2	6
	68 %	17	21	7	4
	67 %	16	22	7	4
	67 %	22	12	8	7
	66 %	18	16	11	4
	66 %	15	21	10	3
	66 %	14	23	9	3
	65 %	16	18	12	3
	65 %	15	22	7	5
	65 %	15	19	13	2
	65 %	17	20	4	8
	65 %	15	19	12	3
	64 %	15	16	17	1
	63 %	12	23	11	3
	63 %	11	24	12	2
	63 %	17	14	13	5
	63 %	16	16	12	5
	63 %	14	20	10	5
	63 %	9	27	11	2
	62 %	16	18	7	8
	62 %	12	22	11	4
	62 %	12	22	11	4
	62 %	12	22	11	4

0,0 0,1 0,2 0,3 0,4 0,5 0,6 0,7 0,8 0,9 1,0

61	Setja mælanleg markmið (%) í meðferð sorps
61	Fræðsla, hvati, flokkun = umbun
61	Græna fána á allar skólastofnanir
61	Umbun og hvati til fyrirtækja
61	Skilagjald á heyrúlluplasti, til að auka bæði skil og gæði rúlluplasts. Hreint heyrúlluplast til endurvinnslu eða orkunýtingar er verðmæti
66	Könnun á vilja íbúa sveitarfélagsins til endurvinnslu
67	Blanda lífrænum úrgangi við seyru og nota til landgræðslu
68	Nýting orku, vatn, rafmagn
69	Betri upplýsingaflæði um magn og kostnað úrgangsmála frá sveitarfélaginu flokkað eftir atvinnugrein
70	Notalegri umhverfi í þéttbýlum
71	Að fólki sé hjálpað að hreinsa til hjá sér ef í óefni sé komið
72	Sjálfbær stefna í túristamálum
72	Seyru á ekki að keyra langar leiðir í burtu
74	Sjálfbærni - leiðandi starf
74	Rúlluplast - Net. Finna betri leiðir við frágang heima fyrir - kaup/leiga gám sem er heima á bæjum. Gámabílar sækja (óháð hvort bóndi er heima eða ekki)
76	Gera flokkun rusl rekjanlega - að fólk sjái hvað verður um ruslið
76	Gönguleiðamerkingar víðsvegar um sveitarfélagið, t.d. Um Mosfellsheiði
78	Nýting á vatni sé meira í hringrás, fræðsla um nýtingu vatns
79	Taka skurk í eyðingu á kerfli í sveitarfélaginu. Tíminn til að ná tökum á útbreiðslu er að renna út, hvert skal leita til að fá fagfólk til að eitra/eyða illgresi?
80	Læra að nýta afurðir skóga og heiða
81	Auka vitund almennings um að eyða framandi jurtum (njóli, kerfill o.fl.)
81	Söguskilti á að setja upp á Laugarvatni og víðar - sagan er alls staðar
83	Bláskógafréttir sýna í mynd (myndir) hve mikið rusl er fargað á mánuði
83	Vinna í gerð á göngustígum, setja upp skilti sem sýna þá. Jafnvel setja "tæki" upp svo hægt sé að nýta í þjálfun
83	Merking reiðleiða og merkra staða
86	Snjómokstur af tröppum og stígum í kringum skólann, leikskólann og sundlauginni í Reykholti
86	Sögu-/upplýsingaskilti þ.e. utan þjóðgarðs í Þingvallasveit. T.d. Um veiði, búskap, sögu, gönguleiðir, reiðleiðir
88	Fjölnotapoki merktur Bláskógabyggð inn á öll heimili
88	Merking reiðleiða - hvar má fara og seta upp aðhöld fyrir hross á leiðinni. Betri merkingar gagnvart lausagöngu hunda á heiðunum
90	7 flokka sorptunnur
90	Auka verðmæti ulla
90	Ef sorphirða fer úr skorðum vegna ófærðar þarf betri upplýsingar um hvenær bílinn verður á ferðinni t.d. Ef þarf að draga tunnur í veg fyrir bílum
93	Árleg Umhverfisráðstefna
94	Metangas unnið úr öllum lífrænum úrgangi
95	Nýting á villtum matvælum
95	Aukið aðgengi að náttúru
97	Göngu og hjólastíg með þjóðvegnum gegnum Reykholt frá Reykjavöllum að Fellslandi
98	Fækkun kolefnisspora - Opinber þjónusta
99	Lögaðilar sem og allir aðrir borgir meira fyrir óendurnýtanlegt sorp
100	Heimaurðun - styrkur frá sveitarfélaginu
100	Metan og rafmagnsbílar í forgang
102	Moltumars – Moltumái
103	Hagavatnsvirkjun
103	Umhverfisleg ásýnd – Birkiskógar
105	Vindmyllur
106	Hver plastpoki í Bláskógabyggð notaður x3
107	Skógrækt á að vera í forgangi í Bláskógabyggð
108	Efna til vöruhönnunarsamkeppni á praktískum flokkunarílatum til heimilis
109	Flöskumóttaka allan sólarhringinn
110	Aðhald um ferðamenn, fara oft út á hlað ef ekki er privat skilti og jafnvel þó svo sé
111	Kláf upp á Laugarvatnsfjall
112	Skíðalyfta í Reykholti

DREIFING HUGMYNDA Í FLOKKA EFTIR MIKILVÆGI

	HLUTFALL AF MÖGULEGU HÁMARKSSKORI	BRÁÐNAUÐSYNLEG MÁLEFNI	MIKILVÆG MÁLEFNI	MINNA MIKILVÆG MÁLEFNI	ÓÞÖRF MÁLEFNI / SKIL EKKI
	61 %	15	19	7	8
	61 %	15	18	9	7
	61 %	14	20	8	7
	61 %	14	22	4	9
	61 %	11	23	11	4
	61 %	12	21	11	5
	60 %	10	25	8	6
	59 %	13	19	10	7
	59 %	13	18	11	7
	58 %	13	17	12	7
	57 %	10	20	14	5
	56 %	14	14	13	8
	56 %	12	17	13	7
	56 %	13	19	5	12
	56 %	11	18	13	7
	55 %	13	14	14	8
	55 %	6	22	19	2
	54 %	8	17	22	2
	54 %	13	11	18	7
	53 %	4	23	20	2
	52 %	11	12	20	6
	52 %	7	21	14	7
	52 %	11	16	11	11
	52 %	8	18	16	7
	52 %	6	21	16	6
	50 %	7	18	16	8
	50 %	5	19	20	5
	48 %	8	17	13	11
	48 %	3	23	16	7
	48 %	7	16	17	9
	48 %	7	15	19	8
	48 %	6	17	18	8
	46 %	4	17	21	7
	45 %	6	14	20	9
	44 %	7	12	19	11
	44 %	7	13	17	12
	43 %	6	12	21	10
	42 %	10	12	8	19
	41 %	5	12	22	10
	40 %	5	15	14	15
	40 %	5	12	20	12
	37 %	3	13	20	13
	37 %	10	6	12	21
	37 %	4	16	10	19
	35 %	6	7	20	16
	35 %	3	14	14	18
	33 %	2	9	24	14
	31 %	3	9	19	18
	31 %	4	8	17	20
	25 %	3	10	8	28
	22 %	5	2	13	29
	10 %	1	0	11	37

0,0 0,1 0,2 0,3 0,4 0,5 0,6 0,7 0,8 0,9 1,0

Niðurstöður könnunar eftir flokkum

Hér verða hugmyndirnar með niðurstöðum úr könnuninni birtar innan þeirra flokka sem þeim var raðað í á vinnustofunni.

Fordæmisgefandi

Sveitarfélagið sýni fordæmi í umhverfismálum
Mynda þrýsting á verslunareigendur í sveitarfélaginu (SAMKAUP) að selja vörur úr heimabyggð
Fækkun kolefnisspora - Opinber þjónusta
Moltumars – Moltumái

Vottanir

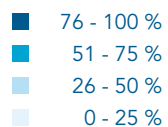
Græn innkaup opinbera stofnanna
Sjálfbært sveitarfélag fyrst á Suðurlandi
Græna fána á allar skólastofnanir

Sorp Hlutverk Sveitarstjórnar

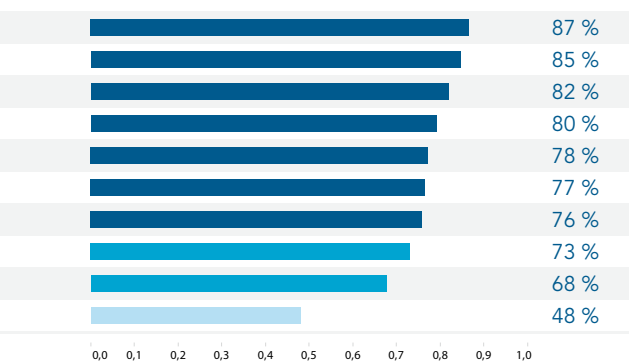
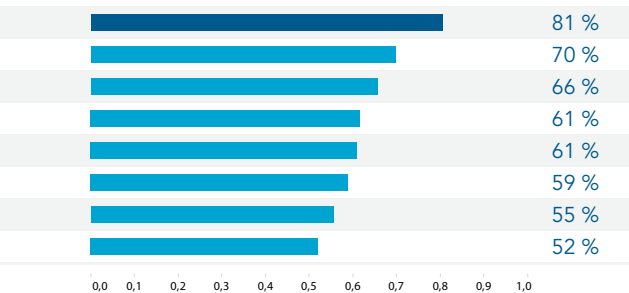
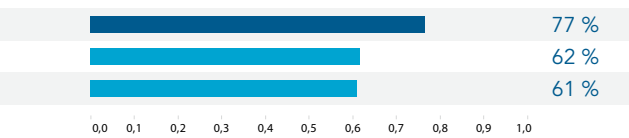
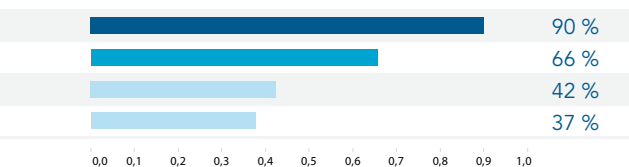
Sameiginlega stefnu í sorpmálum uppsveita
Markmið. Lækka kostnað sveitarfélagsins í sorpmálum um 80 %
Fólk sjái peningalegan ávinning af betri hegðun í sorpmálum
Setja mælanleg markmið (%) í meðferð sorps
Könnun á vilja íbúa sveitarfélagsins til endurvinnslu
Betri upplýsingaflæði um magn og kostnað úrgangsmála frá sveitarfélaginu flokkað eftir atvinnugrein
Gera flokkun rusl rekjanlega - að fólk sjái hvað verður um ruslið
Bláskógafréttir sýna í mynd (myndir) hve mikið rusl er fargað á mánuði

Sorp Endurvinnsla

Flokka rusl í skólaeldhúsum
Meiri flokkun á heimilissorpi. Plast, lífrænt, gler o.s.frv.
Auka endurvinnslu og sporna við matarsóun í öllum stofnunum sveitarfélagsins
Endurvinnsla á lífrænum úrgangi
Minnka langflutninga á sorpi
Sem mest endurvinnsla innan sveitarfélagsins. Keyra sem minnst í burtu
Hvert heimili flokki sorp 90 - 100 %
Lausnir á endurvinnslu á plasti
Plasttunna heim
7 flokka sorptunnur

HLUTFALL AF MÖGULEGU HÁMARKSSKORI

Sorp *Heimaurðun – moltugerð*

Flokka lífrænt sorp sem er nú keyrt í burtu, og jarðgera heima
Minnka magn sorps sem flutt er frá hverju heimili um 80 %
Lífrænn úrgangur. Vantar lausnir svipaðar og í Skeið og Gnúp
Nota lífrænan úrgang, trjá + garðafganga og pappír til moltugerðar
Aukin moltugerð, helst á hvert heimili
Nota betur trjáúrgang
Blanda lífrænum úrgangi við seyru og nota til landgræðslu
Heimaurðun - styrkur frá sveitarfélaginu

Sorp *Þjónusta*

Að starfsmaður á gámasvæðum sé vel upplýstur og geti leiðbeint fólki
Fleiri ruslafötur á gönguleiðum á Laugarvatni
Flöskumóttaka allan sólarhringinn

Sorp *Fræðsla*

Góðar upplýsingar til sumarhúsa eigenda hvar hægt er að losna við sorp
Fræðsla og jákvætt umtal um sorpmál (t.d. hvaða lausnir eru í boði, gámar heim o.p.h)
Ruslaflokkun. Meiri fræðsla einstaklingsmiðaða
Ef sorphirða fer úr skorðum vegna ófærðar þarf betri upplýsingar um hvenær bílinn verður á ferðinni t.d. Ef þarf að draga tunnur í veg fyrir bílum

Sorp *Rúlluplast*

Rúlluplast á stærri býli sem óska eftir sér gámi undir plastið til að minnka fok
Rúlluplast - Net. Finna betri leiðir við frágang heimafyrir - kaup/leiga gám sem er heima á bæjum. Gámabílar sækja (óháð hvort bóndi er heima eða ekki)
Lögaðilar sem og allir aðrir borgi meira fyrir óendurnýtanlegt sorp

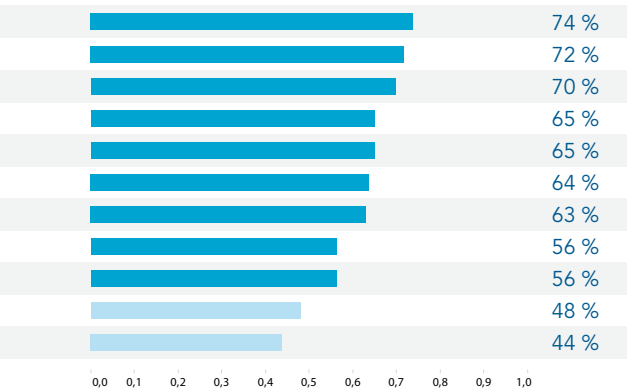
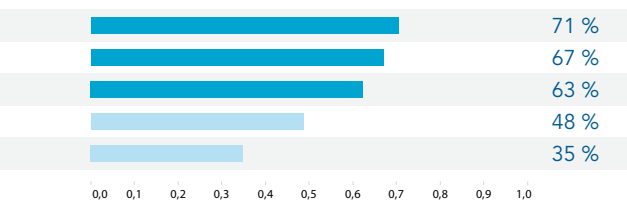
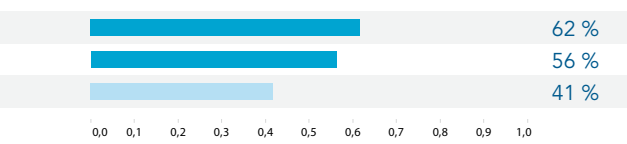
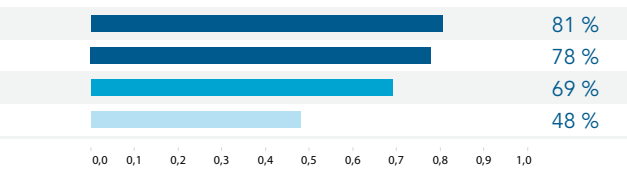
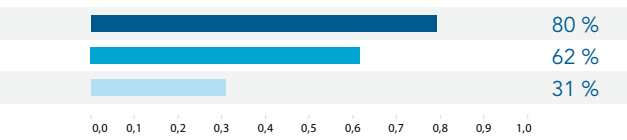
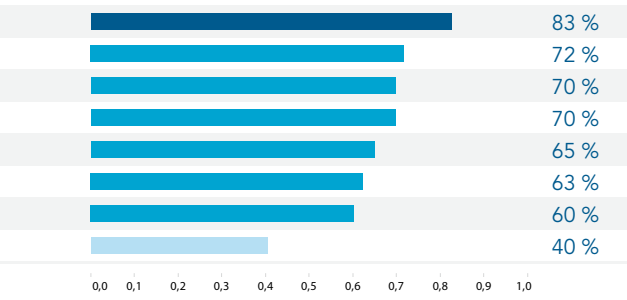
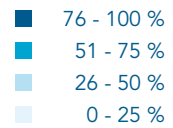
Sorp *Plastpokar*

Minnka umbúðir almennt. Geta keypt vörur í lausu
Fjölnota innkaupapoka
Plastpokalaus Bláskógabyggð
Fjölnotapoki merktur Bláskógabyggð inn á öll heimili
Hver plastpoki í Bláskógabyggð notaður x3

Fullvinnsla á hráefni

Hvetja til verslunar í heimabyggð (beint frá býli)
Standa vörð um þekkingu sem er að hverfa með eldri kynslóðunum
Fullvinna hráefni í heimabyggð
Meira beint frá býli-markaði reglulega
Leita leiða til að nýta seyru, t.d. til áburðar, metanvinnslu
Nýta það sem náttúran gefur okkur. Vannýt auðlind oft á tíðum
Efla vakningu á afurðum í okkar nánasta umhverfi sem nýta má betur
Seyru á ekki að keyra langar leiðir í burtu
Sjálfbærni - leiðandi starf
Auka verðmæti ullar
Nýting á villtum matvælum

HLUTFALL AF MÖGULEGU HÁMARKSSKORI

Orka

Nýting orku, vatn, rafmagn
Nýting á vatni sé meira í hringrás, fræðsla um nýtingu vatns
Metangas unnið úr öllum lífrænum úrgangi
Metan og rafmagnsbílar í forgang
Hagavatnsvirkjun
Vindmyllur

Skipulag *Göngustígar – Hjólreiðar – Reiðleiðir*

Göngustígar sem víðast - verður vonandi til þess að minnka akstur í þéttbýli
Virkja grænar samgöngur innan svæðis: Gönguleiðir, hjólaleiðir, innan sveita strætó
Göngustígar á Laugarvatni - bæta þá! T.d. meðfram vatninu, gera heilsustíg
Hjólástíga á sem flestum stöðum
Bæta aðstæður gangandi og hjólandi, hita upp gangstígana
Göngu og hjólástíg með þjóðveginum gegnum Reykholt frá Reykjavöllum að Fellslandi

Skipulag *Útivist*

Kláf upp á Laugarvatnsfjall
Skíðalyfta í Reykholti

Skipulag *Umhverfi – ferðamenn*

Skipulag ferðamannastaða
Fleiri og betri útskot frá aðalvegi vegna aukins fjölda túrista allt árið og öllum tímum
Skipulagsmál: náttúruvernd, ferðamannastaðir, samgöngur - grænar leiðir
Notarlegri umhverfi í þéttbýlum

Þjónusta

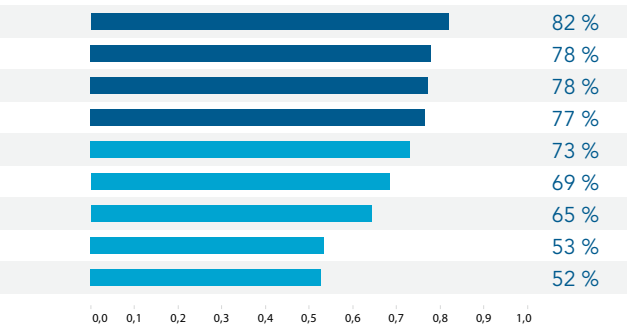
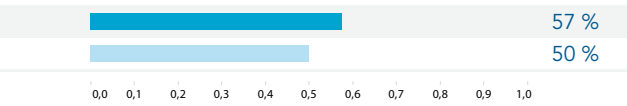
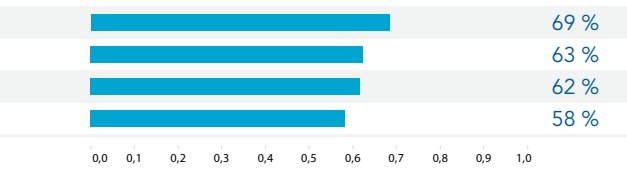
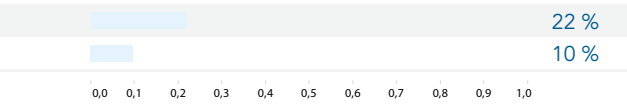
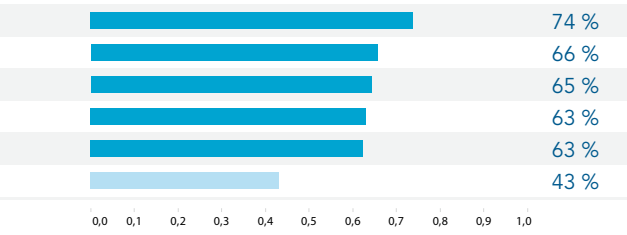
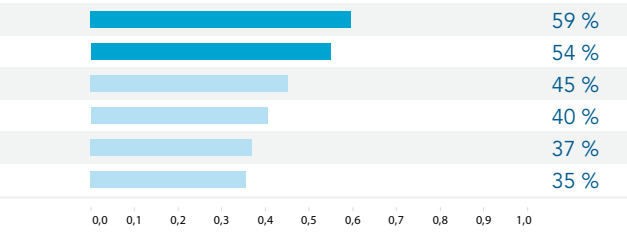
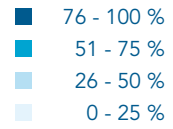
Að fólki sé hjálpað að hreinsa til hjá sér ef í óefni sé komið
Snjómokstur af tröppum og stígum í kringum skólann, leikskólann og sundlauginni í Reykholti

Fræðsla

Börnin í skólunum eiga að fá meiri fræðslu um umhverfismál
Virkja alla skóla á svæðinu í umhverfisvernd
Virkja yngstu íbúa sveitarinnar. Skólar. Þau taka við
Hvetja + fræða íbúa til aukinnar umhverfisvitundar
Verulega aukin fræðsla til almennings í sveitarfélaginu um verðmæti sorps
Lagfæra lóðir við skóla. Efla útikennslu í grunnskólum. Útbúa stærra útikennsluvæði fyrir skóla
Fræðsla, skólar, íbúar, ferðamenn
Læra að nýta afurðir skóga og heiða
Auka vitund almennings um að eyða framandi jurtum (njóli, kerfill o.fl.)

HLUTFALL AF MÖGULEGU HÁMARKSSKORI

Ferðapjónusta

Ferðapjónustan verði umhverfisvænni

Bæta aðstæður á ferðamannstöðum með sorpílát

Gestir sveitarfélagsins -innlendir/útlendir beri virðingu fyrir eignum/landrými íbúanna

Sjálfbær stefna í túristamálum

Aukið aðgengi að náttúru

Umhverfisleg ásýnd – Birkiskógar

Aðhald um ferðamenn, fara oft út á hlað ef ekki er privat skilti og jafnvel þó svo sé

Merkingar

Gönguleiðamerkingar víðsvegar um sveitarfélagið, t.d. Um Mosfellsheiði

Söguskilti á að setja upp á Laugarvatni og víðar - sagan er alls staðar

Vinna í gerð á göngustígum, setja upp skilti sem sýna þá. Jafnvel setja "tæki" upp svo hægt sé að nýta í þjálfun

Merking reiðleiða og merkra staða

Sögu-/upplýsingaskilti þ.e. utan þjóðgarðs í Þingvallasveit. T.d. Um veiði, búskap, sögu, gönguleiðir, reiðleiðir

Merking reiðleiða - hvar má fara og seta upp aðhöld fyrir hross á leiðinni. Betri merkingar gagnvart lausagöngu hunda á heiðunum

Fjárhagslegir hvatar

Hvetja íbúa til betri umgengni. Býli og garðar snyrtilegri - gámar fríir 1x ári fyrir íbúa

Gera fjárhagslegan ávinning með flokkun sýnilegri - samhliða umhverfisvænum ávinningi

Fræðsla, hvati, flokkun = umbun

Umbun og hvati til fyrirtækja

Efna til vöruhönnunarsamkeppni á praktískum flokkunarílátum til heimilis

Ýmis átaksverkefni

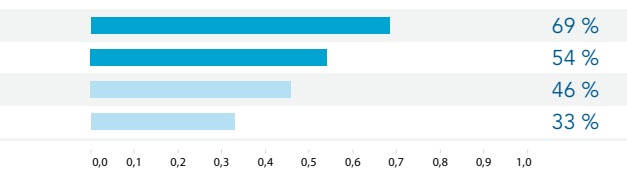
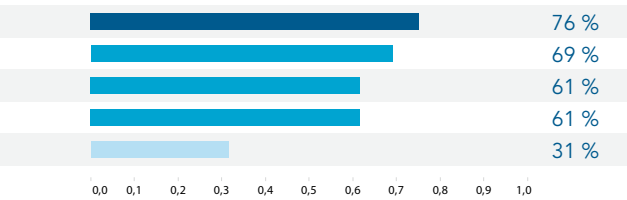
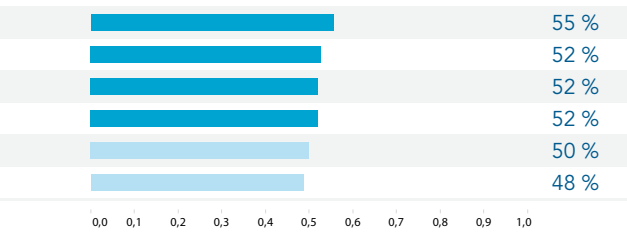
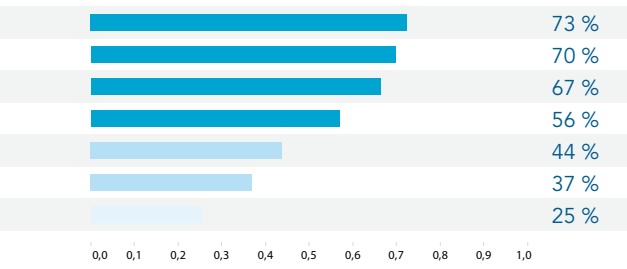
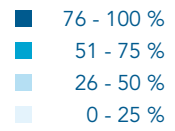
Koma frárennismálum í lag, setja upp sýurlagnir

Taka skurk í eyðingu á kerfli í sveitarfélaginu. Tíminn til að ná tókum á útbreiðslu er að renna út, hvert skal leita til að fá fagfólk til að eitra/eyða illgresi?

Árleg Umhverfisráðstefna

Skógrækt á að vera í forgangi í Bláskógabyggð

HLUTFALL AF MÖGULEGU HÁMARKSSKORI

Viðauki

Hér má sjá myndir af gögnum sem fengust úr vinnustofunum þremur.

FJARHAGLEGGU HUATI

GERA TÄRMINGUEN
MUNNING MEÐ FLEGGU
SÝNIBERI - SAMHUGA
UMHVERFUM
MUNNING

FREDSY, HUATI,
FLOKKUN = UMÞUN

**EPNA TIL
VÖRHUMMAMR -
SAMRÖMNI Á PRODUKTUM
TILMUNNINGUM TIL HEIMIS**

Ái fólk sé
njálgað að þess
hinsu til þá sé
ef í betri á kemid

Ymis Ataksverkefni

EYDA NJÓLA

Taka skak í aðfuga
kerfla í smita-föringhu
finna til að ná tökum
á útbreiddu er að renna
ut. ②

KERFLI

Skúgarkerfla á að
btrýma í Blísk.byggð

MARLADUR

Njóla - Kerfill

- Hver skal byta
til að fá fagfólk
til að útrafeyða
yllgresi

**MALANLEGG
MARMIÐ**

FELIUNN KAKSÞURVA
- ÖRNUNO ÞRUKAST

Neon þessari
í Bú skóga byggð
storaðun x 3

SORP

Rust? ①

Er flúka og es veit
af ein flúka eldlae
til anda þeim keppni

Þráttast - Net
Franna þess þess að
þessum heimaþess - þessum
þessum þessum á þessum
þessum þessum (þessum þessum
þessum þessum þessum)

Fróðsla og jákvætt
umfal um sorpmál
(Hl. Arnar Lauson er
þessi önnur þessum - 11)

Kensla á betri
Rust flokkun

Flakke hlfrant
sorp sem er að
þessum þessum, og þessum
þessum.

Nota úr-vegna, tópi
+ gáð áfanga og þessum
til umhverfis

**SORPFLÓKKUN
DV Á ①**

Heimlin ①

Hvert heimlini
Flakki sorp 98-100

Lús aðilar sem os
aðrir aðrir þessum
þessum þessum sorp

Auka flokkun

**ENDURVINNSIA
Á LIFRNUM
ÚRLANGI**

KÖNNUN Á VILTA
IBÚA SVEITAR ①
FÉLAGSINS TIL
ENDURVINNSLU

Ballast
- Gætt á vegi
- Staðvæðing?
- Er ekki verið?

Meiri flokkun á
heimilisþessum,
þessum, líklegur að
þessum

Rust.
Keppni á milli
þessum þessum
þessum.

Lífsmen ①
Vantar launir
og: Staðgætt

GERA FLOKKUN
ÞESSUM
AF FOLK SÍ
HVAÐ VESUR
BUDID.

FORDÆMISGEFANDI

Sveitafélagið sýnt
fordæmi í umhverfis-
málum.

**MIKKU UNÐIR
ARBEIÐ. GERA HEIÐ
VÉUR Í LAUSN**

Alta stjórnir í
sveitafélögum sýna
fordæmi í umhverfis-
málum

**BLANKAÞOTTIR
SÝNA Í ANNO (MARI)
HVA MIKKU RUST ER
FRAGD Á MARI** ①

**SMITHREKINGO SVÍ
FORDÆMI Í ALRI ENDUR
FLOKKUN MEIÐUR
BLANKAÞOTTIR SÝNA
SÍLL HEIMLI**

**MOTTUMAR
MOLTMUMARS
11- MAI** ①

Mynda þýðing á
Væðingum þessum í
skrifum. (Samkapp)
af gæta véur þessum

**FULLVINNSIA Á
HRAFN**

FULLVINNSIA HRAFN
Í HEIMABYGGD ②

**MEIRA BEINT
FRA BYLI
MARKAÐI REGULEGG**

**ANNA HEIMABYGGD
LANDLAUÐAÞESSUM**

SEYRU
Á EKKI AD KEYRA
LANGAR LEIÐIR
Í BURTU

**NÝTA
SEYRU TEL
ABURDAR** ①

**EFNA VAKNINGU
Á AFURÐUM Í ÖNNUR
NÝNASTA UMHERI
SEM NÝTA MÚ BETTUR
- STANDA VERA MÚ MARI
SEM ER AD HVERJA MÓ ELDI** ①

**AUKA MÖLULEIRA
Á ADLERI: MÓ
NETTENDA MÓ MÓLE
OG KJÖTÞVÖRU Í
HEIMABYGGD** ①

Nýta það sem
náðirun gefur
önnur. Væðing
aðrirun og þessum.

Koma fórnvaldið
í lag, þessum
þessum þessum.
þessum þessum

SILFBERI
- LAUNIR
NÝTUNG Á VILTI
MATVELUM

SORP

Auka endurvinnsla
og sparna að umhverfi
þessum í öllum sta-
num umhverfisþessum

**LAUSNIR Á
ENDURVINNSLU
Á PLASTI** ①

**FLOKKA RUST Í
SKOJARÐHUSUM**

**GÖNGUSTÍG OG
UMHVERFI**

**BETRIGÖNGUSTÍG
NIBRI (MEIÐUR)
LAUGARVANI** ①

Ógættast á tölmum
og öðrum tölum
skóla, verkstæði og
skólaþessum í Reykjavík

Spæna og hjólaþessum,
með hjólaþessum
þessum þessum.
þessum þessum
þessum þessum

Merking þessum
þessum þessum
þessum þessum
þessum þessum

Vinnu í öðru á öðrum
þessum, þessum
þessum þessum
þessum þessum
þessum þessum

HVERJA Í BÚA TIL
BETRI UMhverfis
þessum og öðrum
þessum þessum
þessum þessum

Vélur Gætt ②

Samgætt
þessum
þessum
þessum

SKIPLAG

Hjálaskipa á sem
þessum þessum

**NOTALEGGI UMHERI
Í ÞESSUM**

**FLUTNINGAR
FOLK
VÖRUR**

SAMRÖMNI

• MATTVALD
• FERDAMMABYGGI
• UMHERI
• GEMING

**SKIPLAG
FERDAMMABYGGI
STAD**

Göngustígar sem
víst - verður verður
til þess að minnka
þessum í þessum

Besti
Fleiri og betri
Útsetur frá aðrirun
þessum þessum
þessum þessum
þessum þessum

Þessa aðrirun
gangandi og
þessum ②

skýr stæða mót
þessum þessum

Ástand ①
þessum þessum
þessum þessum
þessum þessum
þessum þessum

**KLAF UPP
Á LAUGARVANI-
FJALL**

<h3>FERDAÞJÓUNUTA</h3> <p>Bæta aðstæður á ferðamáttum með vaxandi. ¹</p> <p>Lundnesvegur - Þrárnadalur. ²</p> <p>Áttuð aðstæður. ³</p> <p>Grætt Socialfrelssins - iunlandir/fallandi þar vaxandi fyrir byggnað/landrymi þjóðanna.</p>	<h3>SJÁLFBÆR STEFNA T TÚRISMA</h3> <p>Áganga Ferðamanna!</p>	<h3>ORKA</h3> <p>NOTKAN GAS vandi úr öllu efnum úr garði. ¹</p> <p>NYTI OG ORKU VÍN RAUNAGA</p> <p>METANFRAMLÉIÐLA ÚR LÍFRÉNA ÚR GANGLINNA</p> <p>Þýla sem þu áburst t.d. með metan vinnu. ¹</p> <p>Nítin í vatni meira í heingsla þetta um Nítin vatni. ¹</p>	<h3>VOTTANIR</h3> <p>GRÆNA FANA Á ALLAR. SKILAFÓKIANIR</p> <p>PLASTOKALAUS BLÁSK. BYGGD</p> <p>SJÁLFBÆRT SVEITARFÉLAG FÓRST Á SUÐURLANDI</p> <p>HAGNAÐSÞRIFKJÓUN ⁵</p>
--	--	---	---

<h3>FREÐSLA</h3> <p>SÖGUSKIPTI</p> <p>á að setja upp sam vinst. sárstaklega á Langarviti</p> <p>þing. alla 2000 á suðin i vatni vatni. ¹</p> <p>Grænara skólur í Bláskólagryggi</p> <p>Þakla Mollupert. Aðst. á kvett hanna. ¹</p> <p>FREÐSLA SKÓLAR AÐVARA FERÐAMENN</p>	<p>Söguskipti</p> <p>Freðsla um flekkun. mikilvæg</p> <p>LEKA AÐ NOTTA AFURTI HELGA OG HEIDA</p> <p>Saga þess vatni um vatni sem þú þetta. ¹</p> <p>SKILNINGUR</p> <p>Vaxandi áttin freðsla áð almannat. i sárstaklega um vatni vatni. ¹</p>	<p>Aðst. ferðir um Bláskólagryggi. ²</p> <p>MÓTIR LANDI</p> <p>VISFDREIÐI</p> <p>Áttin + ferðir þetta til aukinnar vatni vatni. ¹</p> <p>Áttin leðir við vatni. Eftir vatni vatni. ¹</p> <p>Uppáttin vatni vatni. ¹</p> <p>Meiri ferðir á skólum um vatni vatni. ¹</p> <p>Þetta vatni vatni. ¹</p>	<p>Söguskipti um Bláskólagryggi. ²</p> <p>Leika áttin vatni vatni. ¹</p> <p>Vaxandi áttin freðsla áð almannat. i sárstaklega um vatni vatni. ¹</p>
---	--	--	---

<h3>SORP</h3> <p>MARKMIÐ</p> <p>Lættu ferðir vatni vatni. ¹</p> <p>Áttin vatni. ¹</p> <p>MINNA LANGFERNINGA Á SORPI</p> <p>Sem mest endurvinnsla innan sveitarfélags. Þess. Meira sem minnst vatni.</p> <p>Rútmál. ²</p> <p>Starfsmenn á þess. vatni vatni.</p>	<p>PLANTUNNA HERN</p> <p>FLÖKKUN</p> <p>Áttin vatni. ¹</p> <p>Rútmál</p> <p>Kvett vatni vatni. ¹</p> <p>Áttin vatni. ¹</p> <p>Þetta vatni vatni. ¹</p>	<p>Rútmál</p> <p>Áttin vatni. ¹</p> <p>Áttin vatni. ¹</p> <p>Áttin vatni. ¹</p> <p>Áttin vatni. ¹</p> <p>Áttin vatni. ¹</p> <p>Áttin vatni. ¹</p>	<p>Áttin vatni. ¹</p> <p>Áttin vatni. ¹</p> <p>Áttin vatni. ¹</p> <p>Áttin vatni. ¹</p> <p>Áttin vatni. ¹</p> <p>Áttin vatni. ¹</p>
--	--	---	---

10-bekur

Áttin vatni. ¹

Áttin vatni. ¹

Áttin vatni. ¹

Áttin vatni. ¹

Áttin vatni. ¹

Áttin vatni. ¹

